

4. *Elfimov A. L.* Girts Klifford /A. L. Elfimov //Kul'turologiya. Entsiklopediya. V 2-kh t. Tom 1. / Gl. red. i avt. proekta S. Ya. Levit. – M.: ROSSPEN, 2007. – S. 467–469.
5. *Elfimov A. L.* Klifford Girts: interpretatsiya kul'tur / A. L. Elfimov / Girts K. Interpretatsiya kul'tur. – M.: ROSSPEN, 2004. – S. 525–551.
6. *Kil'keev V. N.* Klifford Girts o kontraverzakh postizheniya kul'tury i cheloveka / V. N. Kil'keev //Nauchnye vedomosti BelGU. – Vyp. 7, 2009. – №2 (57). – S. 166–172.
7. Kul'turologiya. Entsiklopediya. V 2-kh t. Tom 1. / Gl. red. i avt. proekta S. Ya. Levit. – M.: ROSSPEN, 2007. – 1392 s.
8. *Geertz C.* The Interpretation of Cultures / C. Geertz. – N. Y., 1973.

УДК 130.2(043.3)

Цибулько Володимир Олександрович,
аспірант кафедри культурології,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
volodymyrshot@gmail.com

РОЛЬ КУЛЬТУРОЛОГІЇ У ФЕНОМЕНОЛОГО-ГЕРМЕНЕВТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЕТИЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Проаналізовано роль культурології у феноменолого-герменевтичному процесі, згідно з яким створюються поетичні переклади. Акцент зроблено на виявленні та інтерпретації культурологічних засад, що є базою для створення зразків поетичного перекладу і зв'язку культурології з такими науками, як феноменологія і герменевтика.

Ключові слова: культурологія, культурологічні засади, феноменологія, герменевтика, поетичний переклад, інтерпретація тексту, діалог культур, феноменолого-герменевтичний процес.

Цыбулько Владимир Александрович,
аспирант кафедры культурологии,
Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова

РОЛЬ КУЛЬТУРОЛОГИИ В ФЕНОМЕНОЛОГО-ГЕРМЕНЕВТИЧЕСКОМ ПРОЦЕССЕ ПОЭТИЧЕСКОГО ПЕРЕВОДА

Проанализировано роль культурологии в феноменолого-герменевтическом процессе, в соответствии с которым создаются поэтические переводы. Акцент сделан на определении и интерпретации культурологических принципов, которые служат основой для создания образцов поэтического перевода и связи культурологии с такими науками, как феноменология и герменевтика.

Ключевые слова: культурология, культурологические принципы, феноменология, герменевтика, поэтический перевод, интерпретация текста, диалог культур, феноменолого-герменевтический процесс.

Tsybulko Volodymyr,
Postgraduate Student
of M. Dragomanov National Pedagogic University

THE ROLE OF CULTURAL STUDIES IN THE PHENOMENOLOGICAL-HERMENEUTIC PROCESS OF POETIC TRANSLATION

The role of cultorological science in phenomenologic-hermeneutic process is studied, in accordance with which the poetical translations are done. The principles of defining and interpretation, which are the basis for poetical translation samples creation, are in the focus of the research. It is also stated the relation between such sciences as phenomenology and hermeneutics.

In terms of contemporary cultural studies that synchronizes interdisciplinary research at the intersection of linguistic, visual and anthropological turns poetic translation appears as a form of interpretation of the text, that is - as the dialogue of cultural meanings, which is also the interpretation appropriate hermeneutic procedure being denoted by signs meanings. The concept of "interpretation" sense of transformation embedded interactive forms and content of the text according to the culture of the recipient (acculturation). There translated text entry semiosfery in another culture.

Other in dialoghystytsi concept, the concept semiosfery in culture semiotics, hermeneutics in the interpretation of the concept can be used as a methodological framework for disclosure of cultural and semantic nature of translation activity as a form of cultural dialogue. The combination of cultural and philological approach can help in solving problems - methodological (clarification of "philological" nature of cultural studies as a discourse semantic analysis) and subject-semantic (semantic clarification cultural nature of translation as an act of culture as a gesture of intercultural dialogue as interpretation). Thus, philological empirical material (literature) is ground for application of cultural techniques, ensuring the implementation of the translation work as a symbolic act of intercultural interaction.

Feasibility of using the philosophy of culture and culture as the foundation of poetic translation research methodology determined by the specifics of its subject, which is the value-semantic aspect cultural activities; meaning of being human - information, emotional and expressive values that are objectified in the relevant cultural sites both in their signs. Signs of acquiring additional values are converted to symbols and symbolic make symbolic polyphonic complexes that are interpreted as "text". Poetic translation - interpretive work is the subject of culture as a representative of the text, which, in turn, hides the cultural subjectivity "face" (in the sense Levinasivskomu) Other.

The concept and interpretation of the text could be taken as the central concept of the dialogic approach to analyzing the phenomenon of translation as interpretation and understanding of the meaning of culture. These categories certify organic link cultural studies and philosophy of dialogue and at the same time, with the scientific area as phenomenology and hermeneutics. For the "dialogue" as a dialectic sense of self and otherness of the text in its literal translation from the Greek «dialogos» («dia» - a through movement, penetration, «logos» - word, speech, sense) means "the interpenetration of meaning." Carriers cultural meanings are people and texts alike may participate in the dialogue. According to leading Ukrainian modern philosophers dialoghysty (VA Malakhov, EV Bilchenko etc.) dialogue - is a complex polymorphic formation, which is divided into forms and types depending on the carrier semantic systems. Intertextual dialogue - the interaction of signs, including verbal interaction (discourse), which originates from the Greek adversarial principle ("agon") and is now represented by developments in post-structuralism linguistic and semiotic discourse.

Views on families as the core (structure), with which the story develops (broadcasting) vary in the degree of expression structuralist approach to internal form of expression and the degree of mobility (in "pure" structuralism - sememe like the Lacanian unconscious / Register Real, "a structured, as it" - static).

Based on the fact that any translation is created using a harmonious combination sememe and morpheme that reflect the culture of the identity of the individual positions as part of the culture at some point in its development, we can look at the concept of words as the moment another cultural affairs translation. Hermeneutics is based on significant positions of speech and language in human life.

Given the fact that hermeneutics is inextricably linked with the word in its broadest sense, it can be concluded that it is also completely permeated with the philosophy of culture and as a result, such a science as cultural studies. The word itself can be considered as a phenomenon of language, and hence category and is a science as phenomenology. Thus, phenomenology, despite all their differences of hermeneutics, can be considered from the standpoint kulturolohiyi. Takozh should pay attention to this cultural element as time (era) in which the translator-interpreter creates its translation. Dependence culture of the time is indisputable, because culture, like any born, develops, degraded, dying and this process takes a certain time period.

Key words: culturology, culturological principles, phenomenology, hermeneutics, poetic translation, interpretation of texts, dialogue of cultures, phenomenological and hermeneutic process.

Актуальність теми дослідження. Значущість здійсненого дослідження визначається, передусім, теоретико-методологічним чинником, пов'язаним з пошуком адекватних процедур здійснення творчого перекладу поетичних текстів у літературі, де власне філологічні механізми не дають змоги адекватно передати ціннісно-сміслові підтексти твору. Такі процедури сучасне мовознавство може переймати від філософсько-культурологічного знання, насамперед, таких його напрямів, як філософія та герменевтика.

З точки зору сучасної культурології, що синхронізує міждисциплінарні дослідження на стикові лінгвістичного, візуального та антропологічного поворотів, поетичний переклад постає як одна з форм інтерпретації тексту, себто – як діалог культурних смислів, що одночасно є герменевтичною процедурою тлумачення відповідних позначуваних знаками сенсів. У поняття «інтерпретація» вкладається інтерактивний сенс трансформації форми і змісту тексту відповідно до культури-реципієнта (аккультурація). Відбувається входження перекладеного тексту в семіосферу культури Іншого. Відповідно до висловленого вище, поняття Іншого в діалогістиці, поняття семіосфери в семіотиці культури, поняття інтерпретації в герменевтиці можуть бути використані як методологічна база для розкриття культурно-сміслові природи перекладацької діяльності, що є формою культурного діалогу.

Поєднання культурологічного та філологічного підходів може допомогти у розв'язанні проблем – *методологічної* (з'ясування «філологічної» природи культурології як дискурсу семантичного аналізу текстів) та *предметно-змістової* (з'ясування культурно-сислової природи перекладу як акту культури, як жесту інтеркультурного діалогу, як інтерпретації). Відтак, філологічний емпіричний матеріал (література) стає ґрунтом для докладання культурологічних методик, забезпечуючи здійснення перекладацької справи як символічного акту міжкультурної взаємодії.

Ступінь опрацювання проблеми. Культурологічну базу перекладу як інтерпретації забезпечує класична (філологічна) та неklasична (філософська) герменевтика. Якщо ідеї представників першої з них (В. Дільтей, Г.-Г. Гадамер, В. Шлейермахер) [3; 4; 6; 16] апелюють до іманентного тлумачення сенсів тексту у контексті хронотопу його створення, то представники другої, виходячи на рівень онтологізації герменевтичної парадигми як вияву феноменології (Е. Гуссерль, М. Гайдегер, П. Ріккер, частково – Е. Левінас) поглиблюють діалог між сенсами до рівня інтеракції свідомостей суб'єктів як носіїв сенсів (інтенцій смислоутворення) [16]. Відтак, маємо двобічний рух: герменевтика виходить на рівень буття, набуваючи характеру нейтральності, а феноменологія заглиблюється у сенси, здобуваючи елемент емпатії. На стику герменевтичного співпереживання та феноменологічної неупередженості досягається оптимальний баланс співвідношення між об'єктивним ґрунтом перекладеного тексту, інтенціями перекладача та локальним контекстом культури, куди входить текст перекладу [1, с. 34]. Доцільність застосування філософії культури та культурології як основи методології дослідження поетичного перекладу визначається специфікою її предмета, яким є ціннісно-сисловий аспект культурної діяльності; смисли буття людства – інформаційні, емоційні та експресивні значення, які об'єктивуються у відповідних культурних об'єктах як у своїх знаках. Знаки, набуваючи додаткових значень, перетворюються у символи та складають поліфонічні знаково-символічні комплекси, що інтерпретуються як «тексти». Поетичний переклад – це інтерпретативна робота суб'єкта як представника культури з текстом, що, у свою чергу, приховує суб'єктність культурного «обличчя» (у левінасівському сенсі цього слова) Іншого.

Мета і завдання дослідження. Відповідно до окреслених нами методологічних та історіографічних передумов *метою* дослідження є розкриття ролі феноменолого-герменевтичного підходу як базової парадигми культурології у філософізації поетичного перекладу як вияву інтерпретації смислів культури.

На базі поставленої мети ми визначаємо наступні *завдання* дослідження:

1. Типологізувати різновиди діалогу (інтерсуб'єктивний та інтертекстуальний) у світлі механізмів поетичного перекладу.
2. Виявити елементи структурно-сислової будови слова як єдності морфеми і семеми у класичній та неklasичній філософії мови;
3. Розглянути феноменолого-герменевтичний процес перекладацької справи як інтерпретації слова та особливості створення поетичного перекладу як феномену діалогу автора з інтерпретатором.

Виклад основних результатів роботи. Перш ніж здійснити культурологічну характеристику перекладу як інтерпретації, ми повинні мати, як мінімум, три вихідних поняття, що послужать нам методологічними координатами: «сисл» як певний зміст, «текст» як зовнішня форма його вираження та власне «інтерпрета-

ція» як спосіб прочитання першого і другого. Поняття інтерпретації і тексту можуть бути взяті як центральні поняття діалогічного підходу до аналізу феномена перекладу як тлумачення й розуміння смислів культури. Дані категорії засвідчують органічний зв'язок культурології та філософії діалогу і, разом з тим, з такими науковими просторами, як феноменологія і герменевтика. Адже «діалог» як діалектика самості смислу та іншості тексту в буквальному своєму перекладі з давньогрецького «dialogos» («dia» – наскрізний рух, проникнення, «logos» – слово, мовлення, смисл) означає «взаємопроникнення смислів». Носіями культурних смислів є люди і тексти, що однаково можуть бути учасниками діалогу. Як вважають провідні сучасні українські філософи-діалогісти (В.А. Малахов, Є.В. Більченко та інші) діалог – це складне поліморфне утворення, яке поділяється на форми і види у залежності від носіїв семантичних комплексів. Інтертекстуальний діалог – взаємодія знаків, зокрема вербальна інтеракція (дискурс), що бере свій початок від давньогрецького принципу змагальності («агон») і нині репрезентується розробками постструктуралізму в мовно-семіотичному дискурсі. Інтерсуб'єктивний діалог – взаємодія значущих сенсів, виражених в емоційно-психічному світі індивідів, ідея якого має глибокі культурно-історичні витоки від цілісного космологічного світовідчуття традиційних культур Сходу до сократівської Софії та християнської любові-агапе, але концептуалізації набуває у філософській культурі Заходу 1920-х рр., знаменуючи поворот від картезіанського гносеологічного – до етико-діалогічного суб'єкта, здатного до трансцендування за межі власної тотальності. У поетичному перекладі водночас зустрічаються обидва види діалогу, схрещуючись у їх синтез: взаємодію суб'єкта із смислами тексту, що є еманациями Іншого (суб'єкта). Кожен текст є системою сенсів, що має свою сутність, внутрішню логіку та осягається шляхом раціонального пояснення. Переклад тексту не може обмежуватися лише поясненням, оскільки його тлумачення потребує розуміння. Текст як форма дискурсу й цілісна функціональна структура відкритий для безлічі сенсів, що існують в системі соціальних комунікацій, і перекладач має відчувати свою інтуїтивно-смислову причетність до нього. У світлі проблем феноменолого-герменевтичного перекладу особливу увагу слід звернути на *культурологічну (структурно-смилову) природу слова*, що у певному сенсі слугує дзеркалом культури на її певному етапі розвитку. Природа слова як ключова проблема неklasичної філософії мови виводиться безпосередньо з культурологічного аналізу екзистенційних кодів спілкування. В аналізі діалогічності слова велике значення має розмежування його *зовнішньої форми, репрезентованої фонемою та морфемою, та внутрішньої форми, репрезентованої так званою «семемою»* – цілісним імпліцитним смисловим наповненням слова, його ментально-духовною «віссю», яка, будучи усталеною і стійкою, одночасно має змінний, динамічний характер, кожного разу варіюючись в інтерпретативних втіленнях мовця.

Погляди на семему як на ядро (структуру), з якого розвивається історія (мовлення) коливаються за ступенем вираження структуралістського підходу до внутрішньої форми слова та ступеня її рухливості (у «чистому» структуралізмі – семема подібно до лаканівського підсвідомого/Регістру Реального, «структурованого, як мова», – статична). Зокрема, П. Флоренський на противагу О. Потебні, який підкреслював об'єктивно-статичний характер семеми, розвивав концепцію «внутрішньої форми» як принципово мінливого, суб'єктивно-динамічного семантично-

го утворення, пластичні варіації якого визначаються щомиті перебігом «тут і тепер» буття (Dasein) як співбуття з Іншим: висловлюючись категоріями структуральної філософії Ф. де Соссюра та К. Леві-Стросса, семема О. Потебні належить «мові» («структурі»), а семема П. Флоренського – «мовленню» («історії»). Переклад як інтерпретація полягає в *адекватному декодуванні семеми (внутрішньої форми слова), заради передачі якої морфема та фонема можуть піддаватися трансформаціям*. Семема фіксує єдність індивідуальних смислів автора й перекладача та колективних смислів текстів та епох, у якій створено тексти оригінали та перекладу. Сізігія індивідуальних і колективних духовних переживань, що утворюють сакральну цілісність, перетворює слово у формулу діалогу Я та Іншого через Третього (універсальні коди культури), екзистенційної самості суб'єкта та колективного культурного стандарту, омертвілої унормованої мовної структури і живого мовлення, партикулярної особистості творця та універсального суспільного детермінізму (мовою релігійного екзистенціалізму і персоналізму М.О. Бердяєва, з його ключовою категорією трагедії творчості), предметного та смислового кодів (мовою некласичної філософії мови).

Трагічно-діалогічний (у буквальному, біблерівському, розумінні діалогу як «трагедії трагедій») характер слова підкреслює, що в його межах Я пізнає та конститує себе через Іншого, що виражається в синкретизмі морфеми, фонем та семем, яка через зовнішнє залучається до простору мови і культури, а також у залежності семем від конкретної ситуації мовлення в соціокультурному дискурсі на межі з Іншим. Єдність семем і морфеми/фонем у слові перетворює процес мовлення у процес самоідентифікації шляхом входження у контекст соціального, а отже і культурного цілого. Виходячи з того, що будь який переклад створюється за допомогою гармонійного поєднання семем та морфем, які відображають культуру з позицій самоідентифікації особистості як частини цієї культури у певний момент її розвитку, можна поглянути на поняття слова, як на ще один культурологічний момент справи перекладу. Герменевтика базується на значущих позиціях слова і мови у житті людини, ще В. Дільтей казав, що лише у мові глибина душі знаходить вичерпне і об'єктивне відбиття [6, с. 117]. Для Г.Г. Гадамера слово – це рушійна сила до розуміння і осягнення сенсів, що у ньому містяться. Слово – це не просто знак, у ньому відкриваються пласти часу та простору, що сприяє розвиткові мислення [3, с. 118; 4]. М. Хайдеггер визначив мову як «дім буття», а мислителі і поети – це охоронці цього дому: «Мова не просто передає у словах усе очевидне і все приховане як зрозуміле якимось чином, але і вперше приводить у простори відкритого суще як певне суще» [13, с. 103]. А саме мова є безперечним базисом також для літературознавства та перекладознавства.

Ураховуючи той факт, що герменевтика нерозривно пов'язана зі словом у найширшому його розумінні, можна дійти висновку, що вона також повністю пронизана філософією культури і, як наслідок, з такою наукою як культурологія. Слово саме по собі може бути розглянуто як феномен мови, а отже є категорією і такої науки як феноменологія. Таким чином, феноменологія, не дивлячись на всі свої відмінності від герменевтики, може бути розглянута з позицій культурології. Також слід звернути увагу на такий культурний елемент як час (епоху), у який перекладач-інтерпретатор створює свій переклад. Залежність культури від часу є безперечною, адже культура, як і будь що народжується, розвивається, де-

градує, вмирає і цей процес займає певний часовий проміжок. Саме тому оминати це поняття просто не можна. Культурологічний підхід до феномена поетичного перекладу ґрунтується на кроспарадигмальних засадах, включаючи у себе провідні напрями культур-філософської рефлексії (феноменологію, герменевтику, діалогістику, семіотику та теорію інтертекстуальності), концентровані навколо виявлення діалогічного потенціалу перекладу як процесу взаємопроникнення смислів культури, виражених у тексті. Головними символічними іпостасями даного процесу постають Я (Автор твору), Інший (Перекладач та Читач), Третій (сам текст та семіосфера взаємодії). Поетичний текст постає з культурологічної точки зору найбільш інтертекстуально насиченим семантичним полем, що, своєю чергою, урізноманітнює можливість прочитання подібного тексту.

Дослідження адекватності поетичного перекладу з герменевтико-феноменологічних позицій спирається на два протилежні культурфілософські підходи до тлумачення тексту, які знайшли свої відповідники у філологічній науковій традиції. Йдеться про класичний, об'єктивний, іманентний, зовнішній, буквальный підхід, що тяжіє до реального ґрунту тексту (у філософії – феноменологічна редуція-епохе, у семіотиці – декодування тексту-«насолоди», у філології – «очуження»), та про некласичний, суб'єктивний, «трансформаційний», символічний підхід, у рамках якого відбувається видозміна вихідного тексту аж до повної його деконструкції (у філософії – герменевтична інтерпретація, у семіотиці – «декодування» тексту-«задоволення», у філологічній традиції концепція «одомашнення»). Саме з основою на культурологічно-інтерпретативному різнобарв'ї слід розглядати сформовані у філологічній науковій традиції тенденції перекладацького мистецтва: «очуження», представленого в українській літературі школою неоромантиків та перекладацькою діяльністю І. Костецького та В. Барки, та «одомашнення», що сформувалося як окрема течія завдяки діяльності Г. Кочура та його послідовників. Саме в межах другого з підходів повною мірою знаходить своє відображення діалогізм, а також пов'язане з герменевтичною критикою епохи постмодернізму поняття інтертекстуальності, у якій діалог відбувається на рівні культурного «дошифрування» смислів, що були подані автором оригінального тексту. Важливою у даному ракурсі постає концепція діалогічного сприйняття тексту, а саме протиставлення суб'єктно-об'єктної природи «Я – Воно» суб'єктно-суб'єктному зв'язку «Я – Ти», який на рівні інтуїтивного сприйняття дозволяє вести діалог з автором, погоджуючись або сперечаючись з ним, адже суцільна згода зовсім не є чимось необхідним, а навпаки є чимось, що заважає сприйняттю. Саме завдяки діалогізму стає можливою об'єктивність позиції інтерпретатора (перекладача), якої вимагає сучасна герменевтика: він має не просто віднайти думку автора, а й прокоментувати та доповнити її. Більше того, він має прокоментувати самого себе в рамках цього тексту.

Висновки. У контексті феноменології та герменевтики важливим є взаємопроникнення тексту в історію і історії в текст (міжчасове спілкування в рамках однієї, а також різних культур), а також очевидна текстоморфність культури. Поетичний текст у світлі інтертекстуального підходу є безперечно центральним ядром, на рівні якого одухотворення соціальних кодів відбувається найсильніше, що забезпечує найвищу художню цінність поетичних рядків як твору. Трансформація поетичного твору в текст становить сутність семантичного перекладу та спирається на герменевтичні процедури діалогу, інтерпретації, феноменологічного опису

та «насиченого опису» в культурній антропології. У світлі діалогічного та інтертекстуального дискурсів текст (фенотекст), що перекладається, постає перед перекладачем (Іншим) як семантично автономна сутність, що перевищує інтенції Автора (містить невисловлене ним у плуральних підтекстах), має здатність до самоконституювання та незалежного функціонування поза генотекстом епохи свого виникнення. Це надає перекладачеві певну долю інтерпретативної свободи, але не призводить до «смерті Автора», оскільки саме Читач як суб'єкт, що належить двом світам – трансцендентному світу мови та іманентному світу дійсності, – повертає перекладений текст до буття, «заново» даруючи Автору його самість, але у новому контексті. «Рефігурація мови» (П. Ріккер) як процес повернення тексту до самоті творця відбувається за рахунок Третього – наявної в тексті архетипічної матриці, фіксованої поняттями «семема» або «універсально-екзистенційний код».

Тож культурологія пронизує всі розглянуті нами сфери, що підтверджує її значну роль у можливості сформулювати принципи поетичного перекладу, створеного в ході феноменолого-герменевтичного процесу.

Література

1. Більченко Є. В. Культурологічний дискурс філософії діалогу: чужий. Інший. Близній. Третій: дис. на здобуття наук ступеня доктора культурології: спец. 26.00.01 – «Теорія та історія культури / Євгенія Віталіївна Більченко — Київ, 2011. — 442 с.
2. Гегель Г. В. Ф. Феноменологія духа / Г. В. Ф. Гегель. – СПб.: Наука, 1992. – 425 с.
3. Гадамер Г.-І. Істина і метод: у 2 т. / Ганс-Георг Гадамер; [пер. з нім. О. Мокровольського]. – К.: Юніверс, 2000. – (Філософська думка). – Т. 1: Основи філософської герменевтики. – 2000. – 464 с.
4. Гадамер Г.-І. Семантика і герменевтика / Ганс-Георг Гадамер; пер. з нім. М. Кушніра // Там само. – С. 158–166.
5. Гординський С. Шекспірові сонети в українських перекладах. / Святослав Гординський // Київ: Журнал літератури, науки, мистецтва, критики і суспільного життя. – 1959. – №1(51). – С. 17–20.
6. Дильтей В. Введение в науки о духе/ Вильгельм Дильтей; [пер. с нем. В. В. Библихина] // Зарубежная эстетика и теория литературы XIX – XX вв. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1997. – С. 108–134.
7. Зубрицька М. Антології світової літературно-критичної думки ХХ століття: Слово, Знак, Дискурс / М. Зубрицька. – Л.: Літопис, 1996. – 633 с.
8. Кант І. Основание метафизики нравов / Иммануил Кант // И. Кант. Лекции по этике. М., 2005. – С. 250.
9. Коломієць Л. В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу (на матеріалі перекладів з англійської, ірландської та американської поезії): [Монографія] / Лада Володимирівна Коломієць. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 522 с.
10. Кулэ М. Х. Феноменология и герменевтика: сходство и различие методов / Майя Харалдовна Кулэ // Критика феноменологического направления современной буржуазной философии. Рига, 1981. – С. 74–98.
11. Рикер П. Метафорический процесс как познание, во-ображение и ощущение / Поль Рикер // Теория метафоры: Сб.: Пер. с англ., фр., нем., исп., польск. яз. / Общ. ред. Н. Д. Арутюновой и М. А. Журиной. – М.: Прогресс, 1990. – С. 416–434.
12. Соловьев В. С. Гермес Трисмегист / Владимир Сергеевич Соловьев // Энциклопедический словарь. Издание Ф. А. Брокгауза и И. А. Ефрона. – СПб., б.г., т. XIII, стб 293-296; Семушкин А. В. Литературный корпус греко-египетского философского синкретизма // Человек как философская проблема: Восток-Запад. – М., 1991, С. 95 и 103–104.

13. *Хайдеггер М.* Время и бытие / Мартин Хайдеггер; [пер. с нем. В.В. Библихина] // Хайдеггер М. Время и бытие: Статьи и выступления / сост., пер. с нем., вступ. ст., примеч., тематич. указ. и указ. имен В. В. Библихина. – М.: Республика, 1993. – С. 391–406.
14. *Хайдеггер М.* Письмо о гуманизме / Мартин Хайдеггер; [пер. с нем. В. В. Библихина] // Там же. – С. 192–220.
15. *Хайдеггер М.* Путь к языку / Мартин Хайдеггер; [пер. с нем. В.В. Библихина] // Там же. – С. 259–273.
16. *Шлейермахер Ф.* Герменевтика / Фридрих Шлейермахер – СПб.: Европейский дом, 2004. – 242 с.
17. *Якимчук А.П.* Неоромантичні тенденції в українському перекладі / А.П. Якимчук // Гуманітарний вісник. – 2008. – №13. – С. 263–268.

References

1. *Bil'chenko E. V.* Kul'turologichnij diskurs filosofii dialogu: chuzhij. Inshij. Blizhnij. Tretij: dis. na zdobuttja nauk stupenja doktora kul'turologii: spec. 26.00.01 – «Teorija ta istorija kul'turi / Evgenija Vitaliivna Bil'chenko — Kiiv, 2011. — 442 s.
2. *Gegel' G. –V. –F.* Fenomenologija duha / G. V. F.–Gegel'. – SPb.: Nauka, 1992. – 425 s.
3. *Gadamer G.–G.* Istina i metod: u 2 t. / Gans-Georr Gadamer; [per. z nim. O. Mokrovol'skogo]. – K.: Junivers, 2000. – (Filosofs'ka dumka). – T.1: Osnovi filosofs'koї germenevtiki. – 2000. – 464 s.
4. *Gadamer G.–G.* Semantika i germenevtika / Gans-Georr Gadamer; per. z nim. M. Kushnira // Tam samo. – S. 158–166.
5. *Gordins'kij S.* Shekspirovi soneti v ukraїns'kih perekkladah. / Svjatoslav Gordins'kij // Kiiv: Zhurnal literaturi, nauki, mistectva, kritiki i suspil'nogo zhittja. – 1959. – №1(51). – S. 17–20.
6. *Dil'tej V.* Vvedenie v nauki o duhe/ Vil'gel'm Dil'tej; [per. s nem. V. V. Bibihina] // Zarubezhnaja jestetika i teorija literatury XIX – XX vv. – M.: Iz-vo Mosk. un-ta, 1997. – S. 108 – 134.
7. *Zubric'ka M.* Antologii svitovoi literaturno-kritichnoi dumki HH stolittja: Slovo, Znak, Diskurs / M. Zubric'ka. – L.: Litopis, 1996. – 633 s
8. *Kant I.* Osnovanie metafiziki npravov / Immanuel Kant // I. Kant. Lekcii po jetike. M., 2005. – S. 250.
9. *Kolomic' L.V.* Konceptual'no-metodologichni zasadi suchasnogo ukraїns'kogo poetichnogo perekladu (na materialih perekladiv z anglis'koї, irlands'koї ta amerikans'koї poezii): [Monografija] / Lada Volodimirivna Kolomic'. – K.: Vidavnicho-poligrafichnij centr "Kiivs'kij universitet", 2004. – 522 s.
10. *Kulje M. H.* Fenomenologija i germenevtika: shodstvo i razlichie metodov / Majja Haraldovna Kulje // Kritika fenomenologicheskogo napravlenija sovremennoj burzhuaznoj filosofii. Riga, 1981. – S. 74–98.
11. *Riker P.* Metaforicheskij process kak poznanie, vo-obrazhenie i oshhushhenie / Pol' Riker // Teorija metafory: Sb.: Per. s angl., fr., nem., isp., pol'sk. jaz. / Obshh. red. N. D. Arutjunovoj i M. A. Zhurinskoj. – M.: Progress, 1990. – S. 416–434.
12. *Solov'ev V. S.* Germes Trismegist / Vladimir Sergeevich Solov'ev // Jenciklopedicheskij slovar'. Izdanie F. A. Brokgauza i I. A. Efrona. – SPb., b.g., t. XIII, stb 293-296; Semushkin A. V. Literaturnyj korpus greko-egipetskogo filosofskogo sinkretizma // Chelovek kak filosofskaja problema: Vostok-Zapad. – M., 1991, S. 95 i 103–104.
13. *Hajdegger M.* Vremja i bytie / Martin Hajdegger; [per. s nem. V.V. Bibihina] // Hajdegger M. Vremja i bytie: Stat'i i vystuplenija / sost., per. s nem., vstup. st., primech., tematich. ukaz. i ukaz. imen V. V. Bibihina. – M.: Respublika, 1993. – S. 391–406.
14. *Hajdegger M.* Pis'mo o gumanizme / Martin Hajdegger; [per. s nem. V. V. Bibihina] // Tam zhe. – S. 192–220.
15. *Hajdegger M.* Put' k jazyku / Martin Hajdegger; [per. s nem. V.V. Bibihina] // Tam zhe. – S. 259–273.
16. *Shlejermaher F.* Germenevtika / Fridrih Shljaermaher – SPb.: Evropejskij dom, 2004. – 242 s.
17. *Jakimchuk A. P.* Neoromantichni tendencii v ukraїns'komu perekladі / A.P. Jakimchuk // Gumanitarnij visnik. – 2008. – №13. – S. 263–268.